TEMEL TASARIM NEDİR?

Çevremizdeki her şey bir tasarımın ürünüdür. Temel tasarım; daha güzel, daha işlevsel ve daha yaşanabilir bir dünya kurmamıza yardımcı olur.

BUNU NEDEN ÖĞRENİYORUZ?

- Güzel ve işlevsel ürünler tasarlayabilmek için.
- Yaratıcı düşünme becerimizi geliştirmek için.
- Görsel dünyayı daha iyi anlamak için.
- Günlük yaşamda daha bilinçli tercihler yapabilmek için.

TEMEL TASARIMIN ÖNEMİ

- Daha etkili iletişim kurmayı sağlar.
- Estetik ve işlevselliği bir araya getirir.
- Yaratıcı düşünmeyi geliştirir.
- Problem çözme becerimizi güçlendirir.
- Günlük yaşamımıza değer katar.

A. SANAT VE TASARIM ELEMANLARI

Sanat Elemanları: Bir sanat eserini veya tasarımı oluşturan temel görsel yapı taşlarıdır.

1. NOKTA
2. ÇİZGİ
3. ŞEKİL
4. RENK
5. DOKU
6. TON
7. VALÖR
8. MEKÂN
9. BİÇİM-FORM

Sanat ve tasarım elemanları, temel tasarım ilkelerinin uygulanmasıyla anlam kazanır ve bir araya gelerek etkili tasarımlar oluşturur.

B. TEMEL TASARIM İLKELERİ

Temel Tasarım İlkeleri: Sanat elemanlarının bir tasarım içinde düzenli, uyumlu ve etkili bir şekilde kullanılmasını sağlayan temel kurallardır.

1. DENGE
2. RİTİM
3. VURGU
4. HAREKET
5. BİRLİK
6. ÇEŞİTLİLİK
7. ZITLIK
8. ORAN - ORANTI

GÜNLÜK HAYATTA TEMEL TASARIM

Temel tasarım ilkeleri sadece sanat çalışmalarında değil, hayatımızın her alanında karşımıza çıkar.

ÜRÜN TASARIMI

Mobilyaların formu, rengi ve oranı konfor ve estetiği bir araya getirir.

AMBALAJ

Renk, şekil ve tipografi ürünü dikkat çekici hale getirir.

ULAŞIM

Trenlerin şekli, rengi ve dengesi formu hem estetik hem işlevseldir.

DİJİTAL ARAYÜZ

Sadelik, düzen ve renk kullanımı kullanıcı deneyimini kolaylaştırır.

MİMARİ

Yapıların formu, oranı ve malzeme seçimi yaşam alanlarını daha işlevsel ve estetik kılar.

DOĞA

Doğadaki formlar, renkler ve desenler tasarım için ilham kaynağıdır.

Detaylar fark yaratır, noktalar başlatır.

SANAT VE TASARIM ELEMANLARI

Küçük Noktalar, Büyük Dünyalar

Basit bir nokta, sınırsız hayal gücü...

1 NOKTA

En küçük anlatım birimidir.

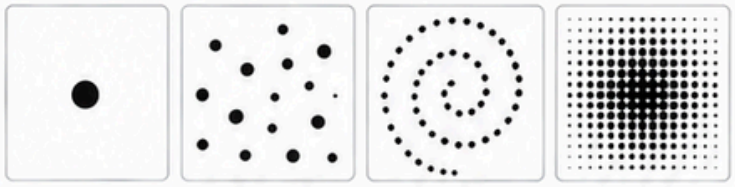
Nokta, boyutu, rengi, ton değeri veya dokusu ile tasarımda anlam oluşturur. Dikkat çeker, odak noktası oluşturur ve farklı etkiler yaratır.

KISACA

- Nokta, tasarımın başlangıç noktasıdır.
- Dikkati çeker, vurgular.
- Yön, doku, biçim ve ton oluşturur.
- Tek başına veya bir arada kullanılarak etkili kompozisyonlar oluşturur.

ERDEM – DEĞER – EYLEM
Küçük olanı fark etmek, büyük olanı görebilmektir.

NOKTA ÖRNEKLERİ

Tek nokta (odak noktası) | Farklı boyutlarda noktalar (ritim oluşturur) | Noktalarla oluşturulan şekil (hareket hissi) | Noktalarla doku oluşturma (ton geçişi)

NOKTANIN ÖZELLİKLERİ VE ETKİLERİ

DİKKAT ÇEKER
Gözün önce noktaya takılmasını sağlar.

YÖN OLUŞTURUR
Noktaların sıralanışı gözün yönünü belirler.

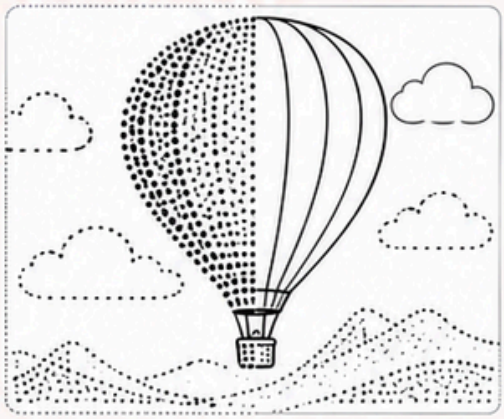
DOKU SAĞLAR
Yüzeylerde farklı hisler oluşturur.

TON DEĞERİ KATAR
Açık-koyu geçişlerinde etkilidir.

RİTİM OLUŞTURUR
Tekrarlanan noktalar hareket hissi verir.

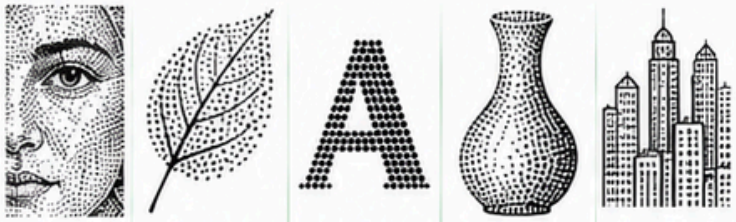
ETKİNLİK: NOKTALARLA TAMAMLA

Aşağıdaki görselin yarısı noktalardan oluşmaktadır.
Diğer yarısını sen tamamla. Noktaların büyüklüğü, sıklığı ve aralıklarını değiştirerek resmi bütünleştir.

İpucu:
Noktaların boyutunu ve sıklığını değiştirerek ton ve doku oluşturabilirsin. İstersen farklı renklerde de çalışabilirsin.

NOKTANIN KULLANIM ALANLARI

Portre çalışmalarında | Doğada gözlem ve illüstrasyonda | Grafik tasarım ve tipografide | Ürün ve endüstriyel tasarımda | Mimari çizimlerde

DÜŞÜNELİM

- Günlük hayatta en çok nerelerde nokta görüyorsunuz?
- Noktaların büyüklüğü ve sıklığı bir tasarımın anlamını nasıl etkiler?
- Noktaları farklı şekillerde kullansaydık ortaya nasıl bir tasarım çıkardı?
- Nokta tek başına bir tasarım oluşturabilir mi?

> *Bazen büyük bir değişim, küçücük bir noktadan başlar.*

MAARİF MODELİ DEĞERLERİ

Estetik | Doğa Sevgisi | Sorumluluk | Yaratıcılık | İş Birliği | Öz Disiplin

Küçük ayrıntılar büyük anlamlar taşır.

Sanat, bakmayı, fark etmeyi ve düşündüklerini üretmeye dönüştürmeyi öğretir.

A - SANAT VE TASARIM ELEMANLARI

2 ÇİZGİ

En temel ifade aracımızdır.

Çizgi, bir noktanın hareket ederek kendinden sonra bıraktığı izdir. Yönü, kalınlığı, uzunluğu ve niteliği değiştikçe farklı anlamlar ve etkiler oluşturur.

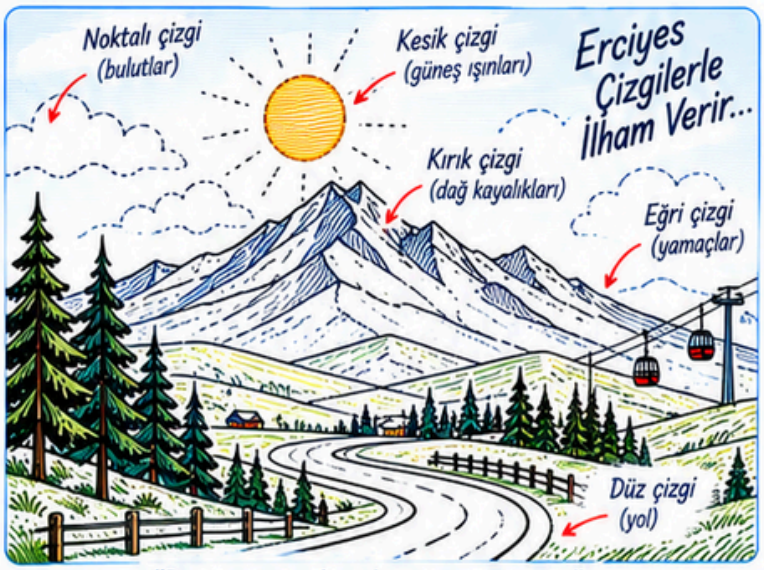
KISACA

- Çizgi, noktaların birleşmesiyle oluşur.
- Yön, kalınlık, uzunluk ve şekil bakımından çeşitlilik gösterebilir.
- Duygu ve hareket ifade eder.
- Bir tasarımda sınır, yön, doku ve form oluşturmada kullanılır.

ERDEM – DEĞER – EYLEM
İfade özgürlüğümüzü sorumlulukla ve estetik duyarlılıkla kullanırız.

ÇİZGİ ÇEŞİTLERİ

Düz Çizgi	Eğri Çizgi	Kırık Çizgi	Kesik Çizgi	Noktalı Çizgi
Düz, net ve düzenli bir ifade oluşturur.	Yumuşak, akıcı ve hareketli bir etki yaratır.	Hareket, enerji ve dinamizm ifade eder.	Devamlılık hissi verir, sınır veya yön belirtir.	Yumuşak geçiş, doku ve ton oluşturur.

"Doğanın çizgileri, hayata yön verir."

ÇİZGİNİN ÖZELLİKLERİ VE ETKİLERİ

YÖN VERİR	HAREKET KAZANDIRIR	DUYGU İFADE EDER	BİÇİM OLUŞTURUR	DOKU OLUŞTURUR
Çizginin bir yönde hareket etmesini sağlar.	Durgun bir yüzeye canlılık ve ritim kazandırır.	Kalın, ince, sert, yumuşak çizgiler farklı duygular aktarır.	Nesnelerin konturunu belirler, form ve yapı oluşturur.	Çizgilerin sıklığı ve yönü doku hissi yaratır.

ÇİZGİNİN KULLANIM ALANLARI

Teknik Çizim (ürün tasarımı)	Moda Tasarımı (giyim)	Mimari (yapılar)	Harita ve Plan (yön bulma)
Grafik Tasarım (afiş, logo)	İllüstrasyon (kitap resimleri)	Yazı ve Tipografi (harfler)	Günlük Hayat (çevremizde)

ETKİNLİK

Aşağıdaki görselde yalnızca farklı çizgiler kullanarak Kayseri Erciyes Dağı'nı tamamlayınız. Çizgilerin yönü, kalınlığı ve sıklığını değiştirerek daha etkileyici bir çalışma oluşturunuz.

DÜŞÜNELİM

- Tasarımımızda çizgileri nasıl kullandık?
- Çizgilerin yönü, kalınlığı ve niteliği çalışmamızın anlamını nasıl etkiledi?
- Farklı çizgi türlerini bir arada kullanmak tasarımımıza nasıl bir katkı sağladı?
- Çizgi olmasaydı tasarımımız nasıl olurdu?

> *Her çizgi bir yolculuktur; hayalden gerçeğe uzanır.*

MAARİF MODELİ DEĞERLERİ

Estetik · Doğa Sevgisi · Sorumluluk · Yaratıcılık · İş Birliği · Öz Disiplin

Çizgilerle düşün, daha güzel bir dünya tasarla.

Doğadan ilham alır, çizgilerle geleceği tasarlarız.

A - SANAT VE TASARIM ELEMANLARI

3 ŞEKİL

Görsel anlatımın temel yapı taşlarından biridir.

Şekil, bir yüzey üzerinde çevresi çizgilerle belirlenmiş, iki boyutlu alandır. Geometrik, organik veya soyut olabilir. Tasarımda anlam, düzen ve dengeyi oluşturur.

KISACA

- Şekil, çizgilerin oluşturduğu kapalı alanlardır.
- Geometrik, organik veya soyut şekillerden oluşur.
- Düzen, denge, vurgu ve anlam kazandırır.
- Tasarımın temel yapı taşlarından biridir.

ERDEM – DEĞER – EYLEM

Düzeni sever, güzelliği fark eder, üretirken değer katarız.

"Her şekil, bir hikâyenin parçasıdır."

ŞEKİL ÇEŞİTLERİ

GEOMETRİK ŞEKİLLER (Doğadan bağımsız)

Kare, dikdörtgen, üçgen, daire, altıgen, yıldız vb.

ORGANİK ŞEKİLLER (Doğadan esinlenir)

Yaprak, bulut, çiçek, damla, dağ, dalga vb.

SOYUT ŞEKİLLER (Zihinsel ve özgün)

Özgün, serbest ve hayal gücüne dayalı şekillerdir.

ŞEKİLLERİN ÖZELLİKLERİ VE ETKİLERİ

DENGE SAĞLAR	YÖN VERİR	DİKKAT ÇEKER	ANLAM KAZANDIRIR	DUYGU İFADE EDER	HAREKET KAZANDIRIR
Düzenli şekiller denge hissi verir.	Üçgen yukarıya dinamizm, aşağıya durağanlık hissi verir.	Farklı veya büyük şekiller vurgu oluşturur.	Şekiller, yaşamımıza göre farklı anlamlar ifade eder.	Yumuşak ve yuvarlak şekiller samimiyet ve sıcaklık verir.	Eğriler ve diyagonaller gözü yönlendirir, hareket hissi verir.

ŞEKİLLERİN KULLANIM ALANLARI

AFİŞ VE GRAFİK TASARIM	LOGO TASARIMI	MİMARİ VE PLAN	ÜRÜN TASARIMI	MODA TASARIMI	GÜNLÜK HAYAT
Mesaj anlaşılır kılmak ve dikkat çekmek için kullanılır.	Marka kimliği oluşturur ve akılda kalıcılığı artırır.	Yapıların plan ve görünümünde temel şekillerden yararlanılır.	Ürünlerin formu, fonksiyonu ve estetiğini belirler.	Kalıp ve desen tasarımlarında şekiller temel oluşturur.	Eşyaların, işaretlerin ve sembollerin temeli şekillerdir.

ETKİNLİK

"Kayseri'den İlham Alan Şekil Tasarımı"

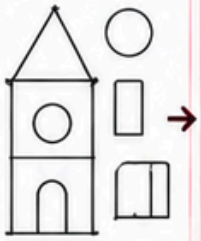
Aşağıdaki Kayseri görsellerinden (Kale, Saat Kulesi, Hunat Hatun Camii, Taşhan, Gevher Nesibe Şifahanesi vb.) birini seçiniz. Yapının temel geometrik şekillerini belirleyerek sadeleştirilmiş bir çizim yapınız. Ardından bu şekillerle özgün ve modern bir tasarım oluşturunuz. Çalışmanızı boyayarak tamamlayınız.

1. GÖZLEMLE

Kayseri Saat Kulesi

2. ŞEKİLLERE AYIR

Yapıda gördüğün temel geometrik şekilleri belirle.

3. TASARLA

Bu şekilleri kullanarak özgün bir tasarım oluştur ve renklandır.

Nokta ● → Çizgi ~ → Şekil □ → Form

MAARİF MODELİ DEĞERLERİ

Estetik · Doğa Sevgisi · Sorumluluk · Ölçülülük · İş Birliği · Yaratıcılık

Güzel olanı fark eder, anlamlı olanı tasarlarız.

A - SANAT VE TASARIM ELEMANLARI

4 RENK

En güçlü ifade aracımızdır.

Renk, ışığın cisimler üzerinde oluşturduğu etkidir. Duygularımızı, düşüncelerimizi ve mesajlarımızı güçlü bir şekilde ifade etmemizi sağlar. Tasarımda dikkat çeker, anlam kazandırır, uyum ve bütünlük oluşturur.

→ KISACA

- Renk, tasarımın duygusunu belirler.
- Dikkat çeker ve yönlendirir.
- Anlam, çağrışım ve atmosfer oluşturur.
- Uyumlu kullanıldığında tasarımı güçlendirir.
- Işık, ton ve yüzeylere göre değişir.

ERDEM - DEĞER - EYLEM

Güzel olanı fark eder, anlamlı olanı üretir, estetik duyarlılıkla tasarlarız.

"Renkler, sessiz bir dil gibi konuşur; doğru kullanıldığında güçlü mesajlar verir."

RENK ÇEŞİTLERİ

ANA RENKLER

Başka renklerin karıştırılmasıyla elde edilemeyen temel renklerdir.

Kırmızı - Sarı - Mavi

ARA RENKLER

Ana renklerin eşit oranda karıştırılmasıyla elde edilir.

Turuncu - Yeşil - Mor

ÜÇÜNCÜL RENKLER

Ana ve ara renklerin karışımıyla elde edilir.

Sarı-turuncu, Sarı-yeşil, Mavi-yeşil, Mavi-mor, Kırmızı-mor, Kırmızı-turuncu

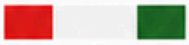
RENK ÇEMBERİ

Renk çemberi, renklerin birbiriyle ilişkisini gösterir.

RENK UYUMLARI

TAMAMLAYICI (ZIT)
Çemberde karşılıklı olan renklerdir. Birbirini vurgular.

BENZER (YAKIN)
Çemberde yan yana olan renklerdir. Uyum ve dinginlik sağlar.

ÜÇLÜ UYUM
Çemberde eşit aralıklı üç rengin kullanımıdır. Canlılık sağlar.

DİKDÖRTGEN UYUM
Çemberde karşılıklı iki çift rengin kullanımıdır. Dengeli ve zengin bir uyum sağlar.

RENKLERİN ANLAMLARI

KIRMIZI
Enerji, güç, tutku, heyecan, dikkat çeker.

TURUNCU
Neşe, sıcaklık, yaratıcılık, hareket.

SARI
Mutluluk, iyimserlik, aydınlık, dikkat.

YEŞİL
Doğa, sağlık, denge, huzur, tazelik.

MAVİ
Güven, sadakat, sakinlik, huzur.

MOR
Asalet, yaratıcılık, hayal gücü, gizem.

PEMBE
Sevgi, şefkat, yumuşaklık, zarafet.

SİYAH
Güç, ciddiyet, zarafet, gizem.

BEYAZ
Saflık, temizlik, sadelik, açıklık.

TON (AÇIKLIK - KOYULUK)

Bir rengin beyaz veya siyah ile açılıp koyulaşmasıdır.

◀ Açık Ton — Koyu Ton ▶

VALÖR (IŞIK DEĞERİ)

Rengin ışık alma durumuna göre açıklık veya koyuluk derecesidir.

RENKLERİN ETKİLERİ

SICAK RENKLER
Enerji verir, dikkat çeker, sıcak ve samimi bir etki yaratır.

SOĞUK RENKLER
Sakinlik verir, huzur sağlar, ferah ve dingin bir etki yaratır.

NÖTR RENKLER
Denge sağlar, diğer renklerle kolay uyum sağlar.

RENKLERİN KULLANIMI

- Mesajınıza uygun renkleri seçin.
- Hedef kitlenizi ve kullanım alanını düşünün.
- Renk uyumlarına dikkat edin.
- Az renk kullanarak sadelik ve anlaşılırlık sağlayın.

DÜŞÜNELİM

- Hangi renkler sizi mutlu ediyor, hangileri huzurlu hissettiriyor?
- Bir tasarımda neden çok fazla renk kullanmak karmaşa yaratır?
- Renkler bir mesajı nasıl daha etkili hâle getirir?

"Renkler doğanın ve hayatın parçasıdır. Onları doğru kullanmak, tasarımımıza anlam ve güzellik katar."

MAARİF MODELİ DEĞERLERİ

Estetik · Doğa Sevgisi · Sorumluluk · Ölçülülük · İş Birliği · Yaratıcılık

Güzel olanı fark eder, anlamlı olanı tasarlarız.

A - SANAT VE TASARIM ELEMANLARI

5 DOKU

En etkileyici ifade aracımızdır.

Doku, bir yüzeyin el ile hissedilebilen veya gözle algılanabilen özellikleridir. Bazı dokular ise dokunulmadığı hâlde dokunsal bir izlenim verir.

Düz, pürüzlü, yumuşak, sert, doğal veya yapay olabilir. Tasarıma zenginlik, gerçeklik ve derinlik katar.

→ KISACA

- Doku, yüzeyin yapısını gösterir.
- Görsel ya da dokunsal olabilir.
- Doğal ve yapay dokular tasarımlarda farklı etkiler yaratır.
- İlgi çeker, gerçeklik kazandırır.
- Bir tasarımın duygusunu ve kalitesini güçlendirir.

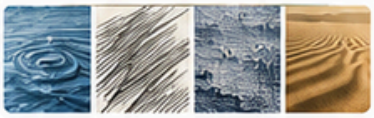
ERDEM - DEĞER - EYLEM
Doğayı gözlemler, çeşitliliğe değer verir, estetik duyarlılıkla tasarlarız.

DOKU ÇEŞİTLERİ

DOKUNSAL DOKU (Gerçek Doku)
Gerçekten hissedilebilen, elle dokunulduğunda algılanan dokulardır.

GÖRSEL DOKU (İzlenimsel Doku)
Sadece gözle algılanır, dokunulmadığı halde dokunsal bir izlenim verir.

"Farklı dokular, tasarımda zenginlik ve gerçeklik oluşturur."

DOKU ÖRNEKLERİ

Pürüzlü	Düz	Yumuşak	Sert	Doğal	Yapay	Karma
						
Yüzeyde çıkıntı ve girintileri vardır.	Pürüzsüz ve düzgün yüzeydir.	Dokunulduğunda yumuşak bir his verir.	Sağlam, dayanıklı yüzey hissi verir.	Doğada bulunan dokulardır.	İnsan tarafından üretilen dokulardır.	Farklı dokuların bir arada kullanımıdır.

DOKUNSAL DOKU – HİSSEDİLEBİLEN YÜZEYLER

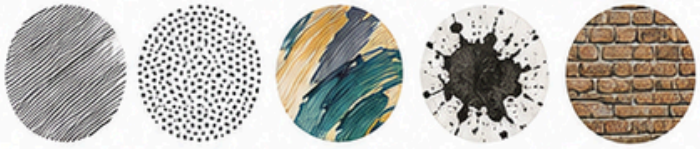
Elle dokunulduğunda gerçek olarak hissedilen dokulardır.

Ahşap | Taş | Kumaş | Cam | Metal

GÖRSEL DOKU – GÖZLE ALGILANAN YÜZEYLER

Sadece gözle algılanır, dokunulmadığı hâlde doku izlenimi verir.

Çizgisel Doku | Noktalı Doku | Fırça Doku | Lekesel Doku | Fotoğrafik Doku

DOKUNUN TASARIMA ETKİSİ

- İlgi çeker ve dikkat toplar.
- Tasarımı zenginleştirir ve gerçeklik kazandırır.
- Farklı duygular uyandırır.
- Derinlik ve hareket hissi verir.

Aynı konu, farklı doku kullanımıyla farklı etkiler yaratır.

ETKİNLİK

Aşağıdaki nesneleri inceleyin. Dokunarak ve gözle algıladığınız dokuları yazın. Bu dokuları bir kompozisyonda kullanarak küçük bir tasarım oluşturun.

Nesne	.....	.....	.....	.....
Dokunsal Doku	.....	.....	.....	.....
Görsel Doku	.....	.....	.....	.....

DÜŞÜNELİM

- Bir tasarımda neden farklı dokular kullanılır?
- Görsel doku gerçek doku kadar etkili olabilir mi? Neden?
- Doğal dokuları korumak neden önemlidir?

> *Doğadaki her doku, bize ilham verir. Gözlemle, hisset, tasarla!*

MAARİF MODELİ DEĞERLERİ

Estetik | Doğa Sevgisi | Sorumluluk | Ölçülülük | İş Birliği | Yaratıcılık

Güzel olanı fark eder, anlamlı olanı tasarlarız.

A - SANAT VE TASARIM ELEMANLARI

6 TON

Ton, bir rengin açıklık veya koyuluk derecesini ifade eder.

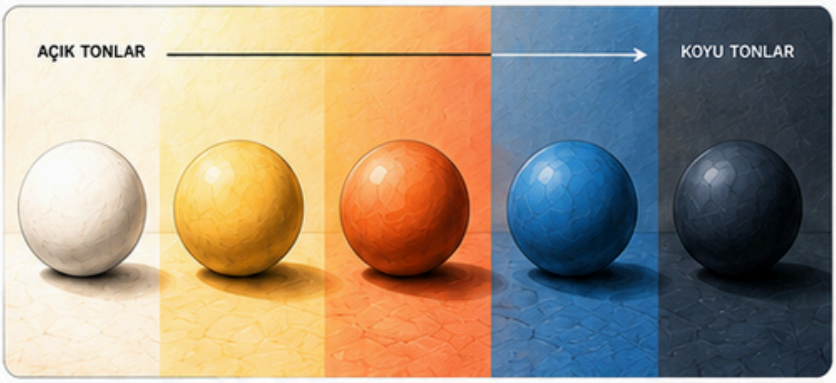
Ton, rengin ya da gri değerlerin açıklık veya koyuluk durumunu ifade eder.
Ton açıldıkça açık değerler oluşur,
ton koyulaştıkça koyu değerler oluşur.
Ton, bir tasarıma hacim, derinlik ve gerçekçilik kazandırır.

KISACA

- Ton, ışığın açıklık ve koyuluk etkisidir.
- Açık tonlar ferahlık, koyu tonlar derinlik hissi verir.
- Ton geçişleri, hacim ve üç boyut etkisi oluşturur.
- Gerçekçi çizim ve gölgelemede ton kullanılır.
- Doğadaki ışık değişimleri ton farkı oluşturur.

ERDEM - DEĞER - EYLEM

Işığı doğru kullanmak, güzelliği ve anlamı ortaya çıkarır.

Aynı rengin farklı tonları, açıklık-koyuluk derecelerine göre farklı duygular ve etkiler oluşturur.

TON DERECELERİ (AÇIKTAN KOYUYA)

AÇIK TON → KOYU TON

Ton skalası, en açık tondan en koyu tona kadar sıralanmış değerleri gösterir.

TON TÜRLERİ (ÇİZİMDE)

AÇIK TON

Işığın yoğun olduğu yüzeylerde görülür.

ORTA TON

Ne açık ne koyu olan, ara değer tonlardır.

KOYU TON

Işığın azaldığı, gölge alanlarda görülür.

TONUN TASARIMA ETKİLERİ

HACİM KAZANDIRIR

Açık-koyu ton kullanımı, nesnelere üç boyut etkisi verir.

DERİNLİK SAĞLAR

Uzakta olan nesneler daha açık tonlarda, yakın olanlar daha koyu tonlarda olur.

DİKKAT ÇEKER

Koyu tonlar vurgu yaparak tasarımda dikkat çekici alanlar oluşturur.

DENGE OLUŞTURUR

Açık ve koyu tonların dengeli kullanımı tasarımda uyum sağlar.

DOĞADA TON

Güneş doğarken tonlar daha açıktır. | Öğle vakti tonlar daha nettir. | Gün batımında tonlar koyulaşır. | Sisli havalarda tonlar açık ve yumuşaktır.

Işık değiştikçe tonlar da değişir.

TON OLUŞTURMA TEKNİKLERİ

TARAMA

Çizgileri yan yana kullanarak ton değişimi sağlanır.

KARALAMA

Düzensiz çizgilerle ton koyulaştırılır.

NOKTALAMA

Noktalarla açık-koyu geçişi oluşturulur.

YUMUŞATMA

Kalem ya da kâğıt kullanılarak tonlar yumuşatılır.

TON SKALASI ÇALIŞMASI

Ton skalası çalışması yaparak, açık-koyu geçişlerini deneyiniz.

ETKİNLİK

Aşağıdaki nesneleri farklı ton değerleri kullanarak çiziniz.
Açık, orta ve koyu tonları kullanmayı unutmayınız.

DÜŞÜNELİM

- Bir tasarımda ton kullanımı olmasaydı nasıl görünürdü?
- Gerçekçi bir çizimde neden tonlamaya ihtiyaç duyarız?
- Gün içindeki ışık değişimleri doğadaki tonları nasıl etkiler?

> *"Işık ve gölgeyi doğru kullan, tasarımına hayat ver."*

MAARİF MODELİ DEĞERLERİ

Estetik | Doğa Sevgisi | Sorumluluk | Özgüllük | İş Birliği | Yaratıcılık

Güzel olanı fark eder, anlamlı olanı tasarlarız.

A - SANAT VE TASARIM ELEMANLARI

7 VALÖR
(IŞIK DEĞERİ)

Valör, rengin ışık alma durumuna göre açık, orta veya koyu değerini ifade eder. Renkten bağımsızdır; yalnızca ışığın bir nesneye düşme miktarını gösterir. Valör, bir tasarıma derinlik, hacim ve üç boyut etkisi kazandırır.

→ KISACA

- Valör (ışık değeri), açıklık ve koyuluk derecesidir.
- Renkten bağımsızdır; siyah-beyazda da var olabilir.
- Açık tonlar ışığı, koyu tonlar gölgeyi ifade eder.
- Valör çeşitliliği, derinlik ve hacim kazandırır.
- Doğru valör kullanımı, tasarımı güçlü ve etkili kılar.

ERDEM - DEĞER - EYLEM

Işığı doğru kullanmak, güzelliği ve anlamı güçlendirir.

VALÖR SKALASI (IŞIK DEĞERİ ÖLÇEĞİ)

AÇIK VALÖR → KOYU VALÖR

Beyazdan siyaha doğru gidildikçe valör koyulaşır.
Aradaki tüm geçişler gri tonlarını oluşturur.

"Valör, tasarıma derinlik, hacim ve gerçekçilik katar."

VALÖR TÜRLERİ

AÇIK VALÖR
Işığın yoğun olduğu, açık tonlu değerlerdir.

ORTA VALÖR
Ne çok açık ne çok koyu olan orta tonlardır.

KOYU VALÖR
Işığın azaldığı, koyu tonlu değerlerdir.

VALÖRÜN TASARIMA ETKİLERİ

HACİM KAZANDIRIR
Açık ve koyu tonların kullanımı nesneleri üç boyutlu gösterir.

DERİNLİK SAĞLAR
Uzak nesneler daha açık, yakın nesneler daha koyu tonlarla gösterilir.

DİKKAT ÇEKER
Açık ve koyu zıtlıklar, tasarımda vurgu oluşturur.

DENGE OLUŞTURUR
Valör dağılımı, görsel dengeyi sağlar ve tasarımı güçlendirir.

DOĞADA VALÖR ÖRNEKLERİ

Güneş alan kar tepeleri daha açık, gölgeleri daha koyudur.

Işık ve gölge değerleri farklı valör değerleri oluşturur.

Bulutlu havada açık ve koyu tonların dengesi doğal bir uyum sağlar.

Taş yüzeylerde valör farkları dokuya ve derinliğe katkı verir.

ÇİZİMLERDE VALÖR KULLANIMI

1. Çizgisel (Valör yok)

2. Açık valör (Işık alan alanlar)

3. Orta valör (Ara tonlar)

4. Koyu valör (Gölge alanlar)

5. Tam valör (Hacim ve derinlik)

Valör geçişleri yumuşak ve kademeli olmalıdır.

VALÖR ÇALIŞMASI

Aşağıdaki kutularda açık tonlardan koyu tonlara doğru valör geçişleri oluşturunuz.

Açık → Koyu

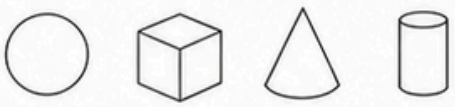
VALÖR KARŞILAŞTIRMASI

Düşük valör zıtlığı (Zayıf etki) | Orta valör zıtlığı (Dengeli etki) | Yüksek valör zıtlığı (Güçlü etki)

ETKİNLİK

Aşağıdaki nesneleri farklı valör değerleri kullanarak çiziniz. Hacim ve derinlik kazandırmaya çalışınız.

DÜŞÜNELİM

- Valör neden tasarıma derinlik kazandırır?
- Işık nereden gelirse gölgeler nereye düşer?
- Yalnızca valör kullanarak etkili bir tasarım yapılabilir mi?

> *Işığı doğru kullanmak,*
> *gölgeler görülmeyeni görünür kılar.*
> *Valör, tasarımın sessiz dilidir.*

MAARİF MODELİ DEĞERLERİ

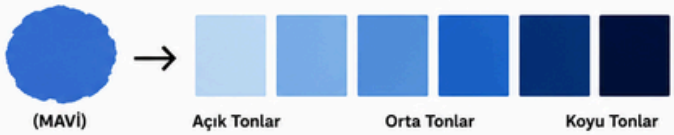
Estetik | Doğa Sevgisi | Sorumluluk | Özgürlük | İş Birliği | Yaratıcılık

Işığı doğru kullanır, tasarımlarımıza anlam ve güzellik katarız.

TON ve VALÖR FARKI

TON (RENK TONU)

Bir rengin kendi içindeki açık – koyu değişimidir.
Rengin kimliği değişmez.

ÖRNEK (TON)

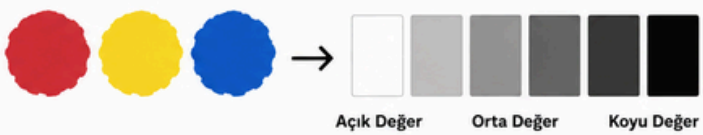

Hepsi mavidir, sadece tonları (açıklık–koyuluk) farklıdır.

TON = Rengin kendi içindeki açıklık–koyuluk dereceleri

VALÖR (DEĞER)

Bir yüzeyin ışık–gölge almasına göre
açık – koyu görünme derecesidir.
Rengin kimliği değişebilir.

ÖRNEK (VALÖR)

Renkleri farklıdır, ama ışık–gölgeye göre değerleri (valörleri) farklıdır.

VALÖR (DEĞER) = Işık–gölgeye göre
bir yüzeyin açık–koyu görünme derecesi

A - SANAT VE TASARIM ELEMANLARI

8 MEKÂN

En temel ifade araçlarımızdan biridir.

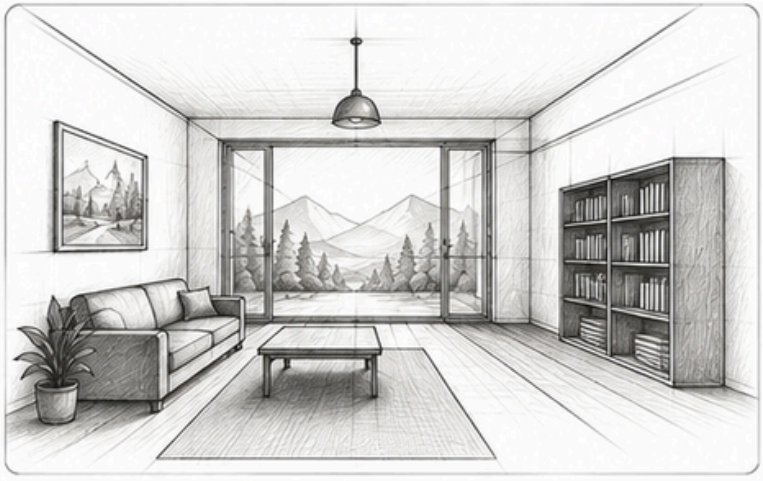
Mekân, nesneler arası ilişkiyi belirler. ifade eder. İki boyutlu (düzlem) ya da üç boyutlu (derinlikli) olabilir. Tasarımda mekân kullanımı, nesneler arasındaki ilişkiyi kurar, derinlik hissi oluşturur ve izleyicide anlam etkisi bırakır.

→ KISACA

- Mekân, nesnelerin yer aldığı boşluk veya alandır.
- İki boyutlu (düzlem) ya da üç boyutlu (derinlikli) olabilir.
- Mekân kullanımı, derinlik, düzen ve anlam kazandırır.
- Nesneler arası ilişkileri belirler.
- Doğru mekân kurgusu tasarımı etkili ve anlaşılır hâle getirir.

ERDEM - DEĞER - EYLEM

İçimize alan, ferahlatan mekânlar; huzurlu düşünceyi ve güzel tasarımları doğurur.

"Mekân, tasarıma nefes aldırır; anlamı genişletir."

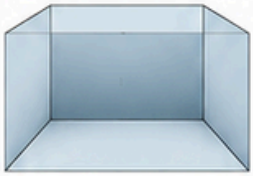
MEKÂN TÜRLERİ

İKİ BOYUTLU MEKÂN (DÜZLEMSEL)

Yalnızca yükseklik ve genişlik vardır. (En ve boy)
Yüzey üzerinde elde edilir.

ÜÇ BOYUTLU MEKÂN (DERİNLİKLİ)

Yükseklik, genişlik ve derinlik vardır. (En, boy ve yükseklik)
Gerçek ya da algısal olabilir.

TASARIMDA MEKÂN TÜRLERİ

MEKÂN DERİNLİĞİ NASIL OLUŞUR?

Bu yöntemler, iki boyutlu yüzeyde derinlik hissi oluşturur.

MEKÂN KULLANIMI ÖRNEKLERİ

DENGELİ MEKÂN

Nesneler ve boşluklar dengeli kullanılmıştır. Düzen ve uyum vardır.

SIKIŞIK MEKÂN

Nesneler fazla, boşluk azdır. Kalabalık ve hareketli bir etki oluşturur.

FERAH MEKÂN

Boşluk (negatif mekân) fazladır. Sade, huzurlu ve dingin bir etki bırakır.

MEKÂNIN TASARIMDAKİ ÖNEMİ

- Dikkat çeker.
- Anlam ve anlatımı güçlendirir.
- Denge ve uyum sağlar.
- Derinlik ve hareket kazandırır.
- Estetik değer oluşturur.

DÜŞÜNELİM

- Bir tasarımda boşluklar (negatif mekân) neden önemlidir?
- Hangi mekân düzeni (sıkışık, dengeli, ferah) hangi duyguyu yaratır?
- Günlük hayatında mekânı etkili kullanan yerler nerelerdir?

> *Mekân, tasarımın görünmeyen kahramanıdır.*
> *Onu doğru kullanmak,*
> *düşüncelere ve duygulara alan açmaktır.*

A - SANAT VE TASARIM ELEMANLARI

9 BİÇİM - FORM

Bir nesnenin üç boyutlu görünüşünü ve yapısını ifade eder.

Şekil → iki boyutlu Form → üç boyutlu
Örneğin bir daire şekildir, küre ise formdur.

KISACA

- Biçim (form), bir nesnenin üç boyutlu görünüşünü ve yapısını ifade eder.
- Şekil, iki boyutlu; form ise üç boyutludur.
- En, boy, yükseklik (derinlik) formun özelliklerindendir.
- Sanat, tasarım, mimarlık ve günlük yaşamda biçim ve form önemli bir yere sahiptir.
- Doğadaki ve çevremizdeki nesneler farklı biçim ve formlardan oluşur.

ERDEM – DEĞER – EYLEM
Düzeni sever, güzelliği fark eder, üretirken değer katarız.

ŞEKİL (İKİ BOYUTLU)

Yüzey üzerinde en, boyu olan; kalınlığı olmayan düzlemsel varlıklardır.

DAİRE · KARE · ÜÇGEN · DİKDÖRTGEN · ALTIGEN

FORM (ÜÇ BOYUTLU)

Eni, boyu ve yüksekliği (derinliği) olan; üç boyutlu varlıklardır.

KÜRE · KÜP · KONİ · SİLİNDİR · PRİZMA

ŞEKİL – FORM İLİŞKİSİ

Aynı temel şekil, üçüncü boyut eklendiğinde form haline gelir.

DAİRE (ŞEKİL) → KÜRE (FORM)	KARE (ŞEKİL) → KÜP (FORM)	ÜÇGEN (ŞEKİL) → KONİ (FORM)	DİKDÖRTGEN (ŞEKİL) → SİLİNDİR (FORM)
Düzlemdeki daire, uzayda küreye dönüşür.	Düzlemdeki kare, uzayda küpe dönüşür.	Düzlemdeki üçgen, uzayda koniye dönüşür.	Düzlemdeki dikdörtgen, uzayda silindire dönüşür.

GÜNLÜK HAYATTAN ÖRNEKLER

Çevremizdeki birçok nesne farklı şekil ve formlardan oluşur.

Futbol topu → küre form	Zar → küp form	Dondurma külahı → koni form	Konserve kutusu → silindir form	Çikolata → prizma form

NEDEN ÖNEMLİDİR?

- Biçim ve form bilgisi; tasarım, mühendislik, mimarlık, ürün geliştirme ve sanat gibi birçok alanda temel oluşturur.
- Üç boyutlu düşünme becerimizi geliştirir.
- Çevremizdeki nesneleri daha iyi anlamamıza yardımcı olur.

B - TEMEL TASARIM İLKELERİ

MAARİF MODELİ

Değerlerimizle tasarlıyor, güzeli, doğruyu ve faydalıyı önemsiyoruz.

1. DENGE

Tasarımda görsel ağırlıkların dengeli dağılımıdır.

SİMETRİK DENGE

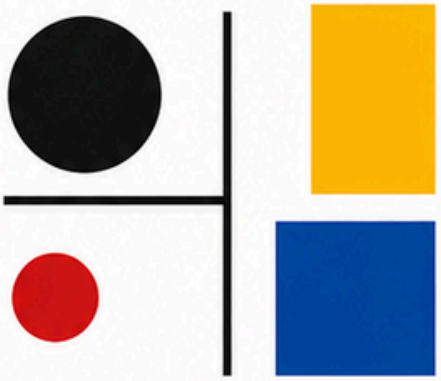
Bir nesnenin merkez ekseninin iki yanında eşit görsel ağırlıkların yer almasıdır.

İki tarafın birbirinin aynısı olmasıdır. Denge hissi, sakinlik ve düzen sağlar.

ASİMETRİK DENGE

Farklı görsel öğelerin, görsel olarak dengeli bir şekilde yerleştirilmesidir.

Farklı öğelerin görsel olarak dengeli dağılımıdır.

NEDEN ÖNEMLİDİR?

Denge, tasarımın düzenli ve anlaşılır olmasını sağlar.

Gözü yormaz, dikkati doğru yöne yönlendirir.

Estetik bir görünüm oluşturarak güzel olanı ortaya çıkarır.

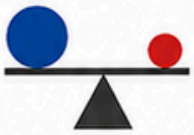
ÖRNEKLER

Simetrik Denge (Tacı Mahal)

Asimetrik Denge (Saksı ve bitki)

Asimetrik Denge (Geometrik şekiller)

GÜNLÜK HAYATTAN

Simetrik Denge (Bina cepheleri)

Asimetrik Denge (Oturma odası düzeni)

Asimetrik Denge (Mobile tasarımı)

UYGULAYALIM!

- Etrafınızdaki nesnelerde simetrik ve asimetrik denge örnekleri bulun.
- Basit geometrik şekiller kullanarak simetrik ve asimetrik denge kompozisyonları oluşturun.
- Dengenin tasarıma kattığı etkiyi gözlemleyip sınıf arkadaşlarınızla paylaşın.

MAARİF MODELİ DEĞERLERİMİZ

Estetik · Doğa Sevgisi · Sorumluluk · Adalet · İş Birliği · Yaratıcılık · Bilgelik

Güzel olanı fark eder, anlamlı olanı tasarlarız.

B - TEMEL TASARIM İLKELERİ

2. RİTİM

MAARİF MODELİ
Değerlerimizle tasarlıyor, güzeli, doğruyu ve faydalıyı önemsiyoruz.

Belirli bir düzen içinde tekrarlanan görsel unsurların oluşturduğu yapıdır. Bu, tasarımın ritmini belirler ve tekrar, görsel denge ve uyum sağlar.

RİTİM ÖRNEKLERİ

1. ŞEKİLLERLE RİTİM
Aynı şekillerin düzenli tekrarı ritim oluşturur.

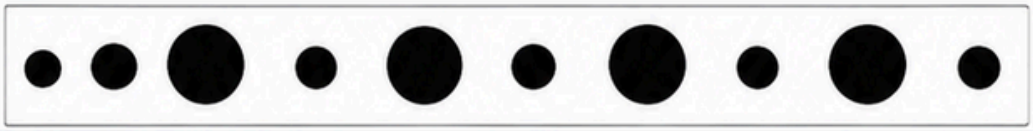
2. ÇİZGİLERLE RİTİM
Çizgilerin kalın, ince ve aralıklarının düzenli tekrarı ritim sağlar.

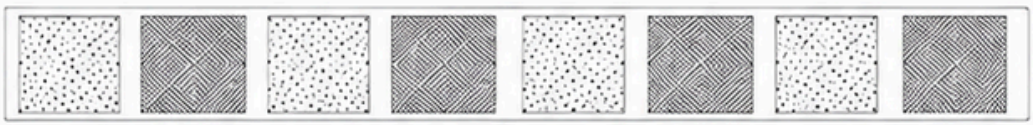
3. RENKLERLE RİTİM
Renklerin belirli bir sırayla tekrarlanması ritim yaratır.

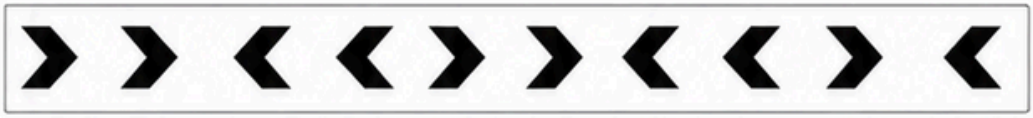
4. BOYUT (BÜYÜKLÜK) İLE RİTİM
Şekillerin büyük-küçük olarak tekrarlanması ritim oluşturur.

5. DOKU İLE RİTİM
Farklı dokuların düzenli tekrarı ritim sağlar.

6. YÖN (YÖNELİM) İLE RİTİM
Aynı yönlerin veya yön değişimlerinin tekrarı ritim oluşturur.

RİTİMİN GÜNLÜK YAŞAMDAN ÖRNEKLERİ

Korkulukların tekrarı

Bina pencereleri

Ağaçların dizilişi

Sokak lambaları

Korkuluk süslemeleri

Ritim, tasarıma hareket, düzen ve uyum kazandırır.
Düzenli tekrarlar göze hoş gelir ve dikkat çeker.

NEDEN ÖNEMLİDİR?

Ritim, tasarıma hareket ve dinamizm kazandırır.

Düzenli tekrarlar göze hoş gelir ve dikkati odaklar.

Uyum ve denge sağlayarak estetik bir bütünlük oluşturur.

MAARİF MODELİ DEĞERLERİMİZ

Estetik · Doğa Sevgisi · Sorumluluk · Adalet · İş Birliği · Yaratıcılık · Bilgelik

Güzel olanı fark eder, anlamlı olanı tasarlarız.

B - TEMEL TASARIM İLKELERİ

3. VURGU

MAARİF MODELİ
Değerlerimizle tasarlıyor, güzeli, doğruyu ve faydalıyı önemsiyoruz.

Bir tasarımda dikkat çekilmek istenen bölüme öncelik verilmelidir. Vurgu, diğer öğeler arasında birinin öne çıkarılmasıyla sağlanır.

VURGU NASIL OLUŞTURULUR?

BOYUT
Büyük olan öğe vurgulanır.

RENK
Zıt veya canlı renk, dikkat çeker.

KONUM
Öğe merkezde veya farklı bir konumda olabilir.

ZITLIK (KONTRAST)
Açık-koyu, ince-kalın, düz-çizgili gibi farklılıklar vurgu yaratır.

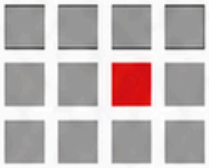
BOŞLUK
Bir öğenin çevresindeki boşluk arttıkça vurgu güçlenir.

DOKU
Farklı doku kullanımı, dikkati o bölgeye çeker.

VURGU ÖRNEKLERİ

1. BOYUT İLE VURGU

Büyük daire dikkat çeker.

2. RENK İLE VURGU

Kırmızı kare, diğerlerinden hemen ayrılır.

3. KONUM İLE VURGU

Köşedeki kırmızı kare, farklı konumuyla öne çıkarr.

4. ZITLIK İLE VURGU

Renk ve şekil zıtlığı kırmızı daireyi öne çıkarır.

5. BOŞLUK İLE VURGU

Boşluk içindeki kırmızı daire daha çok dikkat çeker.

6. DOKU İLE VURGU

Farklı dokuya sahip kare vurgu oluşturur.

GÜNLÜK HAYATTAN VURGU ÖRNEKLERİ

Kırmızı kupa, kahverengi masada vurgu oluşturur.

Sarı kapı, gri duvar üzerinde dikkat çeker.

Tek kırmızı sandalye, odada vurgu yaratır.

Karanlık ortamda ışık kaynağı vurgu olur.

Geniş alandaki tek ağaç vurgu noktasıdır.

Net odaktaki çiçek, arka plandan ayrılır.

Vurgu, mesajın daha etkili iletilmesini sağlar.
İyi bir tasarımda vurgu, dengeyi bozmadan ve gereğinden fazla kullanılmadan uygulanmalıdır.

NEDEN ÖNEMLİDİR?

- Dikkati istenen noktaya yönlendirir.
- Mesajın daha hızlı anlaşılmasını sağlar.
- Estetik ve etkili bir görünüm oluşturur.
- Tasarımı ilgi çekici ve akılda kalıcı yapar.

MAARİF MODELİ DEĞERLERİMİZ

Estetik · Doğa Sevgisi · Sorumluluk · Adalet · İş Birliği · Yaratıcılık · Bilgelik

Güzel olanı fark eder, anlamlı olanı tasarlarız.

B - TEMEL TASARIM İLKELERİ

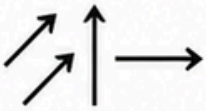
4. HAREKET

MAARİF MODELİ
Değerlerimizle tasarlıyor, güzeli, doğruyu ve faydalıyı önemsiyoruz.

Hareket, görsel unsurların yönü, konumu, biçimi, rengi veya tekrarıyla izleyicinin gözünü tasarımda yönlendirmektir. Hareket, tasarımıa dinamizm ve canlılık kazandırır.

HAREKET NASIL OLUŞUR?

YÖN
Diyagonal, yatay veya dikey yönler hareket hissi oluşturur.

ÇİZGİ
Eğri, kırık veya kesintili çizgiler gözün ilerlemesini sağlar.

TEKRAR
Ögelerin art arda tekrarı gözün izlediği bir yol oluşturur.

RENK
Sıcak-soğuk renk geçişleri ve zıt renkler hareket hissi verir.

BİÇİM
Biçimlerin yönlenmesi ve büyüklük değişimi hareket yaratır.

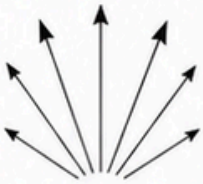

BOŞLUK
Boşlukların dengeli kullanımı hareketin daha etkili olmasını sağlar.

HAREKET ÖRNEKLERİ

1. YÖN İLE HAREKET

Oklar yukarı doğru yönlendirildiğinde yukarı hareket hissi oluşur.

2. ÇİZGİ İLE HAREKET

Eğri çizgiler gözün tasarım içinde dolaşmasını sağlar.

3. TEKRAR İLE HAREKET

Küçülen dairelerin tekrarı gözü merkeze doğru çeker.

4. RENK İLE HAREKET

Renk geçişleri gözün hareket yönünü belirler.

5. BİÇİM İLE HAREKET

Biçimlerin küçülerek ilerlemesi derinlik ve hareket hissi verir.

6. BOŞLUK İLE HAREKET

Boşlukların doğru kullanımı hareketi daha belirgin kılar.

GÜNLÜK HAYATTAN HAREKET ÖRNEKLERİ

Kıvrılan yol çizgileri gözümüzü ileriye taşır.

Suyun akışı sürekli bir hareket etkisi yaratır.

Kuşların yönelişi hareket hissi oluşturur.

Hızlı trenin yönü hareket ve hız hissi verir.

Merdivenin dönüşü gözün dairesel hareketini sağlar.

Dalga hareketleri dinamik bir görsel etki oluşturur.

- Hareket, tasarıma canlılık, dinamizm ve enerji kazandırır.
- İzleyenin ilgisini çeker, gözün tasarım içinde yönlenmesini sağlar.

NEDEN ÖNEMLİDİR?

İzleyenin dikkatini çeker ve ilgisini canlı tutar.

Gözün tasarım içinde tutarlı bir yol izlemesini sağlar.

Tasarımın daha etkileyici ve akılda kalıcı olmasına katkı sağlar.

Mesajın daha güçlü ve anlaşılır bir şekilde iletilmesine yardımcı olur.

MAARİF MODELİ DEĞERLERİMİZ

Estetik · Doğa Sevgisi · Sorumluluk · Adalet · İş Birliği · Yaratıcılık · Bilgelik

Güzel olanı fark eder, anlamlı olanı tasarlarız.

B - TEMEL TASARIM İLKELERİ

5. BİRLİK

MAARİF MODELİ
Değerlerimizle tasarlıyor, güzeli, doğruyu ve faydalıyı önemsiyoruz.

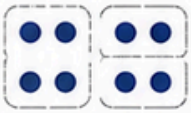
Tasarımda kullanılan unsurların birbiriyle uyumlu olması ve tek bir bütün olarak algılanması önemlidir. Birlik, tasarıma düzen, uyum ve bütünlük katar.

BİRLİK NASIL SAĞLANIR?

BENZERLİK
Benzer şekil, renk veya dokular kullanarak birlik sağlanır.

YAKINLIK
Birbirine yakın öğeler birlik hissi oluşturur.

DEVAMLILIK
Çizgi, yön veya desenlerin devamı birlik sağlar.

TEKRAR
Öğelerin tekrarı tasarımda birlik yaratır.

RENK UYUMU
Uyumlu renklerin kullanımı birlik duygusunu güçlendirir.

TEMA / KONU BİRLİĞİ
Aynı tema veya konudaki öğeler birlik oluşturur.

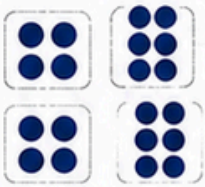
BİRLİK ÖRNEKLERİ

1. BENZERLİK İLE BİRLİK

Aynı renk ve şekillerle birlik oluşturulmuştur.

2. YAKINLIK İLE BİRLİK

Yakın olan öğeler grup hissi vererek birlik oluşturur.

3. DEVAMLILIK İLE BİRLİK

Çizgilerin akıcı devamı tasarımda birlik sağlar.

4. TEKRAR İLE BİRLİK

Yaprak motifinin tekrarı tasarımda birlik yaratır.

5. RENK UYUMU İLE BİRLİK

Uyumlu renkler birlikte kullanılarak birlik sağlanır.

6. TEMA BİRLİĞİ

Aynı tema etrafında toplanan öğeler birlik oluşturur.

GÜNLÜK HAYATTAN BİRLİK ÖRNEKLERİ

Aynı renk tonları ve malzemelerle döşenmiş bir oturma odası.

Benzer tabak, çatal ve peçete kullanımı masa düzeninde birlik sağlar.

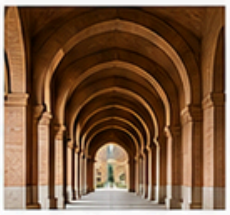
Kitapların düzenli sıralanması ve benzer objelerle birlik oluşturur.

Aynı logo, renk ve yazı karakteri kullanılan marka tasarımında birlik vardır.

Aynı forma rengi ve tasarımı takımda birlik ve bütünlük oluşturur.

Tekrar eden kemerler mimari yapıda birlik hissi verir.

- Birlik, tasarımı düzenli, anlaşılır ve estetik kılar.
- Uyumlu öğeler birlikte daha güçlü bir etki bırakır.
- İyi bir tasarımda tüm öğeler bir amaç etrafında bütünleşir.

NEDEN ÖNEMLİDİR?

- Tasarımın anlaşılmasını kolaylaştırır.
- Dikkat dağılmadan mesajın iletilmesini sağlar.
- Estetik ve hoş bir görünüm oluşturur.
- Profesyonel ve güven verici bir etki yaratır.

MAARİF MODELİ DEĞERLERİMİZ

Estetik · Doğa Sevgisi · Sorumluluk · Adalet · İş Birliği · Yaratıcılık · Bilgelik

Güzel olanı fark eder, anlamlı olanı tasarlarız.

B - TEMEL TASARIM İLKELERİ

6. ÇEŞİTLİLİK

MAARİF MODELİ
Değerlerimizle tasarlıyor, güzeli, doğruyu ve faydalıyı önemsiyoruz.

Tasarımda zenginlik ve ilgi yaratmak için farklılıkların bir arada kullanılması önemlidir. Çeşitlilik, tasarımın daha dinamik ve etkileyici olmasını sağlar.

ÇEŞİTLİLİK NASIL SAĞLANIR?

ŞEKİL / FORM
Farklı şekil ve formların birlikte kullanımı çeşitlilik yaratır.

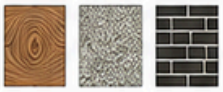
RENK
Farklı renklerin birlikte kullanımı tasarıma zenginlik katar.

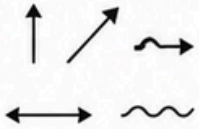
BOYUT
Büyük, orta ve küçük öğelerin birlikte kullanımı çeşitlilik sağlar.

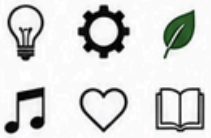
DOKU
Farklı dokuların bir arada kullanımı görsel zenginlik oluşturur.

YÖN
Farklı yönlerdeki çizgi ve biçimler hareket ve çeşitlilik sağlar.

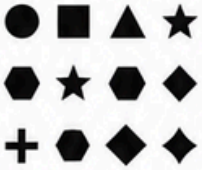

KONU / İÇERİK
Farklı konu veya öğelerin bir arada kullanımı çeşitlilik kılar.

ÇEŞİTLİLİK ÖRNEKLERİ

1. ŞEKİL ÇEŞİTLİLİĞİ

Farklı şekillerin bir arada kullanımı dikkat çeker.

2. RENK ÇEŞİTLİLİĞİ

Renklerin çeşitliliği tasarıma canlılık ve zenginlik katar.

3. BOYUT ÇEŞİTLİLİĞİ

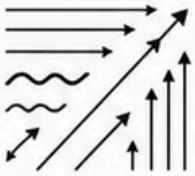
Farklı boyutlar derinlik ve ilgi oluşturur.

4. DOKU ÇEŞİTLİLİĞİ

Farklı dokuların birlikte kullanımı zenginlik sağlar.

5. YÖN ÇEŞİTLİLİĞİ

Farklı yön kullanımı hareket ve dinamizm katar.

6. KONU ÇEŞİTLİLİĞİ

Farklı konuların bir arada kullanımı çeşitlilik sağlar.

GÜNLÜK HAYATTAN ÇEŞİTLİLİK ÖRNEKLERİ

Farklı renk ve desenlerdeki yastıklar çeşitlilik yaratır.

Meyve ve sebzelerin farklı renk, şekil ve boyutları çeşitlilik oluşturur.

Farklı model, renk ve kumaştaki kıyafetler görsel çeşitlilik sağlar.

Farklı boyut ve konulardaki tablolar bir arada çeşitlilik oluşturur.

Baharatların farklı renk ve dokuları mutfakta çeşitlilik katar.

Farklı yapı ve formlardaki binalar şehirde çeşitlilik sağlar.

- Çeşitlilik, tasarıma ilgi çeker ve dikkat toplar.
- Aşırı çeşitlilik karmaşa yaratabilir; dengeyle birlikte kullanılmalıdır.
- Farklılıklar bir araya geldiğinde özgün ve etkileyici tasarımlar ortaya çıkar.

NEDEN ÖNEMLİDİR?

- Dikkati çeker ve ilgi uyandırır.
- Tasarıma zenginlik ve hareket katar.
- Yaratıcılığı ve özgünlüğü destekler.
- Farklı unsurların bir arada uyumu tasarımın etkisini artırır.

MAARİF MODELİ DEĞERLERİMİZ

Estetik · Doğa Sevgisi · Sorumluluk · Adalet · İş Birliği · Yaratıcılık · Bilgelik

Güzel olanı fark eder, anlamlı olanı tasarlarız.

B - TEMEL TASARIM İLKELERİ

7. ZITLIK

MAARİF MODELİ
Değerlerimizle tasarlıyor, güzeli, doğruyu ve faydalıyı önemsiyoruz.

Zıtlık, birbirinden farklı öğelerin bir arada kullanılmasıdır. Zıtlık sayesinde tasarım daha dikkat çekici, güçlü ve etkileyici olur.

ZITLIK NASIL SAĞLANIR?

RENK ZITLIĞI
Birbirine zıt renklerin kullanımı dikkat çeker.

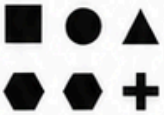
AÇIK - KOYU ZITLIĞI
Açık ve koyu tonların kullanımı güçlü bir zıtlık oluşturur.

BÜYÜKLÜK ZITLIĞI
Büyük ve küçük öğelerin bir arada kullanımı vurgu yaratır.

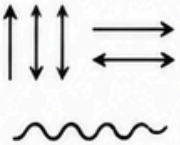
ŞEKİL ZITLIĞI
Farklı şekillerin bir arada kullanımı zıtlık sağlar.

DOKU ZITLIĞI
Farklı dokuların bir arada kullanımı zıtlık etkisi oluşturur.

YÖN ZITLIĞI
Farklı yönlerdeki çizgi ve biçimlerin kullanımı zıtlık sağlar.

KONU / İÇERİK ZITLIĞI
Farklı konu veya öğelerin bir arada kullanımı zıtlık oluşturur.

ZITLİK ÖRNEKLERİ

1. RENK ZITLIĞI

Zıt renkler birlikte kullanıldığında daha dikkat çekicidir.

2. AÇIK - KOYU ZITLIĞI

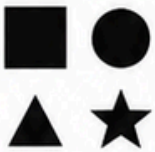
Açık ve koyu tonlar birlikte kullanıldığında gözün odağı artar.

3. BÜYÜKLÜK ZITLIĞI

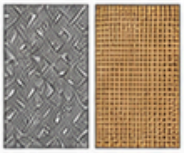
Büyük ve küçük öğeler kullanılarak vurgu güçlendirilir.

4. ŞEKİL ZITLIĞI

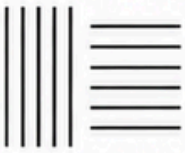
Farklı şekiller bir arada kullanıldığında zıtlık oluşturur.

5. DOKU ZITLIĞI

Farklı dokuların bir arada kullanımı tasarımı zengin ve ilgi çekici kılar.

6. YÖN ZITLIĞI

Farklı yönlerdeki çizgiler bir arada kullanıldığında dinamizm artar.

7. KONU ZITLIĞI

Farklı konuların bir arada kullanımı ilgi çekici zıtlık yaratır.

GÜNLÜK HAYATTAN ZITLİK ÖRNEKLERİ

Zıt renkler dikkat çeker.

Gündüz ve gece açık - koyu zıtlığıdır.

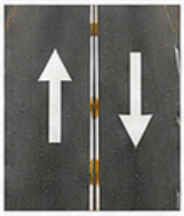
Büyük ve küçük zıtlık oluşturur.

Farklı şekiller zıtlık yaratır.

Pürüzsüz ve pürüzlü dokular zıttır.

Zıt yönler hareketi artırır.

Doğa ve sanayi konu zıtlığıdır.

- Zıtlık, tasarımda vurguyu artırır.
- Dikkati önemli noktaya çeker.
- Tasarımı daha etkileyici, akılda kalıcı ve güçlü kılar.

NEDEN ÖNEMLİDİR?

Dikkati çeker ve vurguyu güçlendirir.

Tasarımın daha etkili iletilmesini sağlar.

İlgi uyandırır ve akılda kalıcılığı artırır.

Mesajın daha net anlaşılmasına yardımcı olur.

MAARİF MODELİ DEĞERLERİMİZ

Estetik · Doğa Sevgisi · Sorumluluk · Adalet · İş Birliği · Yaratıcılık · Bilgelik

Güzel olanı fark eder, anlamlı olanı tasarlarız.

B.TEMEL TASARIM İLKELERİ

8 ORAN - ORANTI

Uyumlu bir tasarımın anahtarıdır.

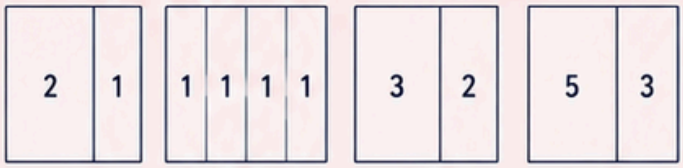
> Doğadaki denge, sanattaki estetik, günlük hayattaki işlevsellik **oran ve orantıyla mümkündür.**

Oran, bir bütündeki parçaların birbirine göre büyüklük ilişkisidir.
Orantı ise bu ilişkilerin dengeli ve uyumlu şekilde kullanılmasıdır.

KISACA

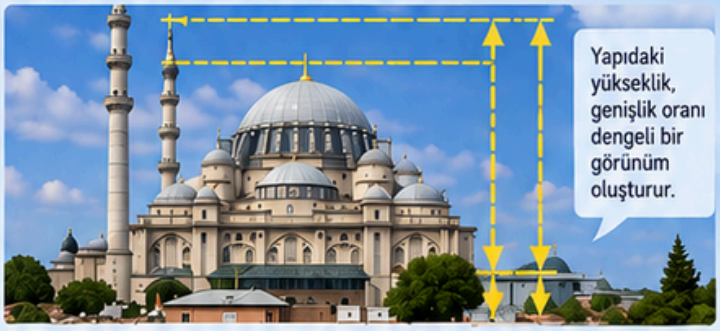
- Oran, parçaların büyüklük ilişkisini belirtir.
- Orantı, bu ilişkilerin dengeli ve uyumlu kullanılmasıdır.
- Doğru oran, tasarımda uyum ve bütünlük sağlar.
- Oran ve orantı, doğada, sanatta ve günlük yaşamda her yerde karşımıza çıkar.

ORAN ÖRNEKLERİ

2 : 1	1 : 1 : 1	3 : 2	5 : 3
İki birime karşı bir birim.	Eşit parçalar.	Üç birime karşı iki birim.	Beş birime karşı üç birim.

TÜRKİYE'DEN BİR ÖRNEK

İstanbul'daki Süleymaniye Camii'nde kubbe, minare ve yapı bölümleri belirli oran ve orantılarla tasarlanmıştır.
Bu oranlar yapıya estetik bir uyum ve dengeli bir görünüm kazandırır.

ORANIN TASARIMDAKİ ÖNEMİ

UYUM SAĞLAR	DİKKAT ÇEKER	ANLAŞILIRLIĞI ARTIRIR	ESTETİK DEĞER KATAR
Parçalar arasında denge ve uyum oluşturur.	Doğru kullanılan oranlar, tasarımı daha etkili ve anlamlı kılar.	Dengeli tasarımlar daha kolay algılanır ve akılda kalır.	Oran ve orantı, tasarımın estetik değerini yükseltir.

DOĞADA ORAN VE ORANTI

Nautilus kabuğu, altın orana (≈1,618) yakın bir sarmal yapıya sahiptir.	Ayçiçeği çekirdeği dizilimde Fibonacci oranları görülür.	Kozalak pulları belirli oranlarla dizilmiştir.	Yaprak damarları dengeli oranlarla dağılır.

GÜNLÜK HAYATTAN ORAN VE ORANTI ÖRNEKLERİ

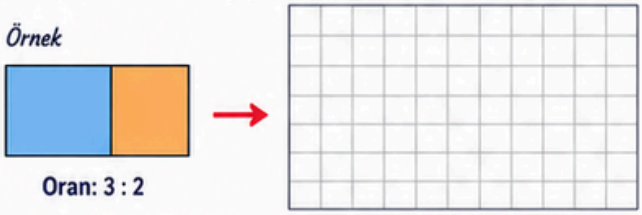

Kredi kartı tasarımında yazı, logo ve boşluklar belirli oranlarla düzenlenmiştir.	Telefon ekranında simgeler ve boşluklar dengeli oranlarla yerleştirilir.	Mobilya tasarımında ölçüler ve oranlar kullanıcıya rahatlık ve estetik sunar.	Defter kapağında yazı, görsel ve boşluk oranları uyumlu şekilde düzenlenmelidir.

ETKİNLİK – ORANI KORU, TAMAMLA!

Soldaki şeklin verilen oranını kullanarak sağdaki kareli alanda daha büyük veya daha küçük ölçekte aynı oranlarda çiziniz.
Siz de farklı renklerle boyayarak özgün bir tasarım oluşturunuz.

Örnek

Oran: 3 : 2

Aynı oranı kullanarak farklı boyutlarda yeni tasarımlar da oluşturabilirsiniz.

DÜŞÜNELİM

- Günlük hayatımızda oran ve orantının kullanıldığı başka örnekler bulabilir misiniz?
- Oransız (dengesiz) bir tasarım sizce nasıl bir etki bırakır?
- Tasarım yaparken oran ve orantıya dikkat etmek neden önemlidir?

> *Dengeli oranlar, güzel ve etkili tasarımların temelidir.*

Estetik · Doğa Sevgisi · Sorumluluk · Yaratıcılık · Çözüm Üretme · Ölçülülük · Uygunluk

Hakan Ceylan TEKNOLOJİ ve TASARIM